

ГОЛЯМАТА ВИНА НА ЗАПАДА

Огнян Минчев

19.02.2024

Не можах да свикна с уверената лекота, с която публично се изговарят очевидни лъжи. Когато лъжи изговаря невежата – неговото оправдание е примитивизмът. Когато публично и спокойно лъже компетентен човек – професионалист, тогава вдигаме рамене и казваме – "Какво да се направи, пропаганда..." Минималното, което може да се направи е да се изговори истината. Който желае – ще я чуе. Който желае да бъде излъган – ще се обърне на другата страна.

Една от най-често изговаряните публични лъжи в България е твърдението, че „Западът измамил” Русия след края на Студената война. Разширил НАТО, не приобщил – "не приласкал" – Москва към своята международна общност и – ето сега, Русия отивала "на зло", превръщала се в диктатура. Да-а, вече не можем да твърдим открито, че Русия е нормална страна и държава. И за най-наивните е очевидно, че в Кремъл властва режим, чиято бруталност вече спокойно съперничи на най-мрачните времена на сталинизма, на опричината или на какъвто и друг пример да вземете от историята на тази страна, която е история на диктатури. Затова само най-безсрамните представители на петата колона днес могат да твърдят, че Русия е "нормална страна". За повечето останали паролата е, че "Русия, за съжаление, пак е диктатура..." Но не режимът в Кремъл е виновен за тази диктатура – виновен е Западът. Защото пустият му Запад толкова много е "грешил" по отношение на праведната Русия, че пак я е потопил в поредната кална яма на диктатурата...

Какво е лошият Запад свършил? Как какво – разширил е НАТО до границите на Русия. Обкръжил е Русия с ракети. Брутално заплашва Русия и нейната сияйна цивилизация с културния упадък на "Гейропа" и на цялостния Запад. Бедната Русия се е мобилизирала да спре западното коварство и – междуременно – се е накиснала в нова диктатура, защото, нали, не можеш да се бориш с козните на Запада и да останеш (прости ме Боже), "демокрация". Толкова гадни неща натвори Западът спрямо Русия, че на нея й се наложи да спре западната агресия през 2008 в Грузия, през 2014 в Крим и Донбас, а

през 2022 г. в цяла Украйна. През цялото това време невинният режим в Кремъл бе обвиняван за неща, извършени всъщност от Запада. Западът уби Литвиненко и Березовски в Лондон. Отрови Скрипал и българина Гебрев. Западът системно изхвърля руски официални лица от прозорците на високите етажи – в Москва, Воркута, Ню Делхи и къде ли не още... Да добавим ли, че са в ход недомлъвките, че и Навални е убит от същия Запад?

Истината трябва да се знае. Не че изказването ѝ ще засрами лъжците – те нямат орган за срам. Но който желае – може да я чуе. След разпада на Съветската империя голямата грешка на Запада бе, че той буквално осинови Русия. Страните от Източна Европа почти цяло десетилетие се гърчеха в примката на неолибералната "шокова терапия" за да направят преход към пазарно стопанство. Бедност, социална поляризация и травматична слабост на новосъздадените демократични институции бяха цената, която доскорошните сателити на Москва трябваше да платят за своето освобождение от евразийската сатрапия. Русия трябваше да премине през същите изпитания. Но за Москва кредитите на МВФ бяха много по-щедри, с много по-добри условия, с много по-малко контрол. През 90-те се стигна дотам, че заемите на МВФ заминаваха направо за офшорните банкови сметки на водещите руски олигарси, оглавили "великата криминална революция" на постсъветска Русия. Западът трепереше над Москва. Да не би случайно да я разсърди... Да не би да се изчерпи нейната добронамереност... Да не нарасне без мярка и без това всесилният хаос, управляващ огромната територия с над пет хиляди ядрени бойни глави...

В трескавия флирт с Москва особено се отличи Европа – добрата стара Европа, на която бе възложено да приласкае плахо демократизиращата се Русия. Със светнали лица европейските политически чиновници се надпреварваха да предлагат на Кремъл изгодни схеми за интеграция и съюзничество. Офертите могат да се обобщят така – "Уважаеми г-н Путин, ние в Европа вече живеем в един красив и чист парк. В него вече няма хищници – а и самите ние сме вегетарианци. Ходим в парка на пикник, берем цветя и гъби, присъединете се към нас, Боже мили, колко ще бъде хубаво". Уважаемият г-н Путин посрещаше поредните изблици на флирта със смесени чувства – презрение, арогантност и гняв. Да-да, гняв – защото неговият свят по нищо не напомня вегански парк. Неговият свят е тъмна, зловеща джунгла, населена с опасни хищници. А европейците го канят да свали пушката от рамо и да тръгне в джунглата на пикник "с голи ръце"...

Европа обвързва едностранно и безалтернативно бъдещето си с Русия – с каквато и да е Русия. Европа горещо се надяваше, че с толкова много отстъпки и добрини няма как да не размекне загадъчната "руска душа". Газ и нефт от Русия срещу технологии от Европа, насочени към руската модернизация. Многобройни комисии и форуми за сътрудничество ЕС–Русия. Москва – член на Съвета на Европа. Москва – член на Г-8. В отплата Москва наложи функционален монопол в снабдяването с енергоносители на Източна Европа, укрепи позициите на местните олигархии и ги подчини на своите дългосрочни цели, разгърна цялостна система на организирана корупция по високите етажи на властта, призвана да защитава руските корпоративни и стратегически интереси. След 2010 г. Москва разгърна мащабна пропагандна кампания – хибридна война за подкопаване на политическото и обществено статукво в Европа, и особено в Източна Европа. Ерозията на Запада е основна предпоставка за агресията на Москва на Запад – още от времената на Коминтерна... А в сферата на сигурността... Системни усилия "за разрешаване" на конфликти – още от началото на 90-те... В Приднестровието – където Кремъл забрави да изтегли съветската си армия и я превърна в окупационна. В Абхазия и Осетия – където Кремъл произведе клане на грузинското население в началото на 90-те с ръцете на чеченските главорези. В Нагорно Карабах, където Армения доброволно запази статута си на руска колония за да задържи контрола върху азерската провинция...

През 2003 г. в Тбилиси избухна мирната "Революция на розите". Разгромената от брутална корупция и бандитски хаос Грузия тръгна по пътя на своята модернизация. Путин не можа да се примири с това. Всяко нормализиране на едно общество по необходимост изтръгва кремълския контрол върху него. Колониалният контрол на Москва не е мислим без поддържането на една страна в хаос, бедност и насилие. Да не мислите, че Европа подкрепи Грузия? През всичките осем години на управление на президента Саакашвили европейските посланици в Тбилиси непрекъснато осъществяваха силен натиск върху правителството да отстъпва пред ултиматумите на Кремъл. Грузинският интелектуалец проф. Александър Рондели не се стърпя – обърна се към дипломатите на Запада: „Ние сме затворени в клетка с бясно псе. Умоляваме ви, отворете клетката, помогнете ни да излезем от нея! Вместо това вие стоите пред клетката и ни критикувате, че не галим и не прегръщаме достатъчно любвеобилно псето, за да го умиротворим.” След като Кремъл нахлу в Грузия през август 2008 г. – Европа организира написване и публикуване на „доклада Тавиани”. В него се твърдеше, че вината за руската агресия е на... грузинското правителство. А администрацията на Барак Обама възнагради

агресията на Кремъл с ... предложение за re-set – безусловно подобряване на отношенията между Вашингтон и Москва без никакви условия, които Кремъл да бъде задължен да спазва.

Когато Путин нахлу в Крим и Донбас – на помощ на Кремъл се притекоха германският канцлер и френският президент – Меркел и Оланд. Те разработиха т.нар. „Мински споразумения”, чийто основен смисъл бе Украйна да се подчини де факто на резултатите от агресията. И до ден днешен Москва използва аргументите на „Минските споразумения” за да оправдава следващия етап на своята агресия – пълномащабната война срещу Украйна от февруари 2022 г. Кремъл не е прикривал своите истински намерения и цели. От две десетилетия от Москва твърдят, че имат „право” на свои „сфери на влияние” и бичуват Запада, че не желае да ги осигури. За Путин провалът на Съветската империя е „най-голямата геополитическа трагедия на 20 век”, а възстановяването на империята – открит приоритет. На 15 декември 2021 г. този приоритет окончателно се официализира – от Москва поискаха НАТО да се изтегли до линията от 1997 г., т.е. – от позициите преди своето разширение.

И ето я голямата, основната вина на Запада – разширението на НАТО. Излъгали били Русия, че „няма да се разширяват”. Да, нямаше да се разширяват. Нещо повече – в началото на 90-те искаха да разпуснат НАТО – след като е свършила Студената война. Страните от Централна и Източна Европа извоюваха разширението на НАТО. Защото разбираха, защото знаеха, че ще се окажат неминуеми жертви на възстановяващата се руска агресивност. Както историята на Руската империя, така и поведението на отслабената, поразената Русия от 90-те години оставяха малко пространство за съмнение, че Москва ще поиска своите „сфери на влияние” (по формулировката на Примаков от 1996-та) – все по-настойчиво в процеса на своето политическо и стратегическо възстановяване от развалините на Съветския съюз. Източна Европа имаше огромния шанс администрацията на Бил Клинтън да разбере ясно за какво става дума. Без разширяването на НАТО имперският колониализъм щеше бързо да ескалира своите претенции за контрол върху Изтока на Европа. Голямата грешка на Вашингтон бе, че не продължи разширяването на НАТО с Украйна и Южен Кавказ. Ако това разширяване в постсъветското пространство бе осъществено, Русия щеше да загуби всякакви шансове за независимо възстановяване на своята империя – щеше да се окаже пред геополитическия императив да бъде последователен партньор и дори съюзник на Запада. Но слава Богу, НАТО се разшири поне до границите на бивша Източна Европа. Ако

разширението не бе се осъществило, то днес най-вероятно боевете щяха да се водят не само край Авдиевка и Бахмут, но и край Талин, Вилнюс и Кишинев. А утре... Нека не прибързваме за утре – все още носим риска за това, агресията да продължи и на запад от Украйна.

Да, Западът е виновен за това, че Русия днес е отново диктатура и агресор. Виновен е с това, че флиртуваше и подхранваше открито реваншистките позиции на Кремъл в продължение на три десетилетия, през които ставаше все по-очевидно, че Москва няма да се включи доброволно в общност – съюз на цивилизованите западни държави. Ставаше все по-очевидно, че Кремъл хапе ръката, която го милва и храни, подготвяйки се да скочи на гърлото на тези, които мило и нежно го канят на пикник сред парка на все още подредения Запад.